

Nieuwsbrief (2-2022)

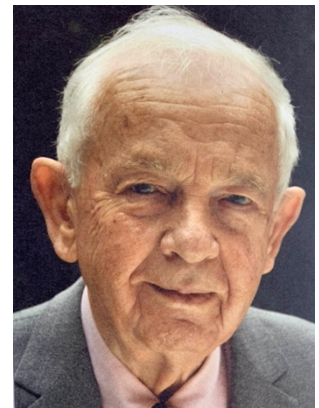
november 2022

Beste donateurs en belangstellenden van de SHSJZ,

Met deze tweede nieuwsbrief dit jaar willen we u bijpraten over de gebeurtenissen en ontwikkelingen van de afgelopen periode. Allereerst een verdrietige mededeling: ons is weer een lid van de Hellship-familie ontvallen, Michel Fanoy. We beginnen met zijn memoriam.

In Memoriam. Tot ons grote verdriet is afgelopen zaterdag 12 november 2022 een einde gekomen aan het ongelooflijk intens geleefde leven van Michel Jean Henri Fanoy. Na Yvonne Keuls, de laatste spreker op onze herdenking in september dit jaar.

Hij is geboren op 19 december 1929 in Modjowarno (Oost-Java) en bijna 93 jaar geworden, en was daarmee een van de oudste nabestaanden van maar liefst vijf slachtoffers van vier Hellships (Tacoma Maru 1; Tacoma Maru 2, Toshio Maru en Junyo Maru. Vijf familieleden, waaronder zijn vader Jan Fanoy en drie ooms, Bart en Herman Fanoy, Tom de Ronde (broer van zijn moeder) en Charles Hemsing (vriend van zijn vader, wiens dochter na de oorlog trouwde met Ru Fanoy, een neef van Michel). Deze vijf mannen overleefden allen hun tocht op een Hellship, maar zouden daarna omkomen tijdens hun dwangarbeid aan respectievelijk de Birma-spoorlijn, de Pakan Baroe-spoorlijn, of in de Mitsui loodmijn in Nagasaki.

Na de capitulatie van Japan brak de Bersiap-tijd uit. Michel, zijn moeder en zus werden als niet-Indonesische 'Buitenkampers' direct gearresteerd en geïnterneerd. Michel werd apart in een gevangenis gezet, waar hij de meest afschuwelijke tijd van zijn leven heeft doorgemaakt. Pas in juni 1946 kwam hij vrij en werd toen via het Rode Kruis geconfronteerd met de onvoorstelbare tragedie in zijn familie: hij had zijn vader en drie ooms verloren. Michel was toen 16 jaar oud. De impact hiervan heeft hij zijn lange leven, vrijwel dagelijks, gevoeld; de verwerking heeft tot aan de dag van zijn overlijden geduurd.

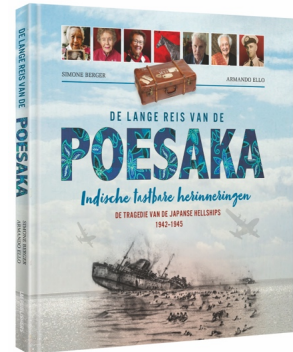
Michel heeft in 2018 tijdens onze herdenking op Bronbeek zijn levensverhaal, voor zover het Indië betrof, verteld. In 2022 heeft hij de verwerking van zijn oorlogservaringen op diezelfde plaats naast ons monument kunnen afronden. Kunnen, omdat hij toen al terminaal ziek was. Hij heeft ons toen laten weten dat hij met zijn paradoxale ervaringen met de Japanse overheerser, toch, eigenlijk pas op die dag van zijn toespraak, in het reine was gekomen.

Het zou voor alle toehoorders een onvergetelijk indrukwekkende toespraak worden.

Michel's geestelijke kracht, uithoudingsvermogen en zijn geheugen waren tot het laatste uur ongebroken, slechts zijn lichaam toonde dat zijn onherroepelijke einde in aantocht was. Zijn verscheiden op zaterdag 12 november stond vast. Zijn rouwdienst vijf dagen later in Bilthoven verliep geheel volgens zijn eigen wensen. Onze voorzitter was daar namens u allen aanwezig; een prachtig bloemstuk namens de SHSJZ lag naast zijn kist. De dienst werd ingeleid door een toespraak van Michel die hij de avond voor zijn overlijden op band had opgenomen. Indringender kon het verdriet van zijn afscheid niet gevoeld worden.

Er is ons een warm, gul en open mens, maar met een loodzwaar verleden, van bijna 93 jaar ontvallen. Moge hij, eindelijk, in vrede rusten.

Het lespakket en het stripboek over de Hellships. We hebben u in de vorige nieuwsbrief verteld over de succesvolle lancering van het lespakket over de zeetransporten voor middelbare scholieren en het stripboek over de Hellships. Het boek “De lange reis van de Poesaka, Indische tastbare herinneringen...De tragedie van de Japanse Hellships 1942-1945”, is weliswaar gemaakt als onderdeel van een uitgebreid lespakket, het is ook zelfstandig leesbaar en zeer informatief voor degene die interesse heeft in de geschiedenis van de Hellships. De auteur, Simone Berger, heeft op de dag van de herdenking dit jaar gemerkt hoeveel belangstelling er onder u is voor dit boek: ze heeft er groot aantal mogen verkopen. Mocht u als nog interesse hebben in de aanschaf, dan verwijzen we u graag naar haar website www.poesaka.nl.

Een pagina uit het stripboek. Deze bladzijde gaat over het verhaal van Willem Punt

Daar kunt u trouwens ook het stripboek inzien. Het stripboek is helaas, in tegenstelling tot het lesboek, op dit moment niet te bestellen. We bekijken op dit moment de mogelijkheden om dat op korte termijn wel mogelijk te maken.

Op de website www.poesaka.nl kunt u trouwens ook de documentaire zien die Simone Berger en Armando Ello hebben gemaakt en die we na de herdenking afgelopen september in de Sumatrazaal van de Kumpulan hebben vertoond.

De tentoonstelling. Op 1 juni is in Museum Sophiahof in Den Haag onze tentoonstelling “Hellships, gevangen op zee” van start gegaan. In nauwe samenwerking met het Indisch Herinneringscentrum en met fondsen van het vfonds en het Ministerie van VWS heeft onze stichting onze lang gekoesterde wens om een tentoonstelling over de Hellships te maken, eindelijk gerealiseerd. We zijn zeer tevreden met het resultaat.

De tentoonstelling is inmiddels eind september dit jaar afgelopen en mocht u niet in de gelegenheid zijn geweest om deze in Den Haag te bezoeken: niet getreurd, want we zijn hard bezig de tentoonstelling nog een aantal malen elders in Nederland te plaatsen. Uiteraard houden we u van die ontwikkelingen ook nauwkeurig op de hoogte.

De foto's geven een aardige impressie van de tentoonstelling. Links op deze foto een rijk geïllustreerde zogenaamde info-graphic. Dit laat op een compacte wijze de gegevens zien die bekend zijn over de Hellships. Er zijn 4 kisten te zien (u ziet er op deze foto een links in de hoek en hieronder ziet u er twee, zie het nummer 14), die associëren met de lading van een vrachtschip. Op de kisten is te zien hoe de zeetransporten naar respectievelijk de Molukken, naar Sumatra, naar Birma en Japan zijn verlopen, alle voorzien van het persoonlijke verhaal van een opvarende, of zijn nabestaanden.

Een impressie van de tentoonstelling, met links de infographic en in het midden achter een kist

Een volgende impressie met links weer een kist en rechts het interactieve medium waar namen van opvarenden en schepen zijn te vinden

Inmiddels hebben we ook een en ander digitaal laten vastleggen. En die informatie is terug te vinden op de website: www.hellships.nl. Een waarschuwing: de informatie is nog niet volledig en website werkt nog niet helemaal zoals we graag willen. Dat is, zoals dat heet: *work in progress*. We zijn wel heel blij als u materiaal heeft dat we zouden kunnen toevoegen: foto's, verhalen etc. En wij gaan dan moeite doen dat op de website te krijgen. U kunt ons via info.shsjz@gmail.com bereiken.

De herdenking 2023. We kunnen inmiddels ook vertellen dat de herdenking 2023 gaat plaatsvinden op zondag 10 september. Zoals het er nu naar uitziert zal het programma in grote lijnen hetzelfde zijn als de herdenking eerder dit jaar. En we zijn zeer verheugd dat we wederom met de medewerking van Bronbeek de herdenking via een livestream kunnen vertonen aan de mensen die, om welke reden dan ook, niet ter plekke aanwezig kunnen zijn.

Een oproep. Tenslotte: wij zijn voornemens om onze herdenking steeds ieder jaar weer te laten plaatsvinden bij ons monument op het landgoed Bronbeek. Maar dat gaat niet vanzelf en het is ook niet gratis. Onze inkomsten zijn zeer beperkt. We zijn geen vereniging, hebben geen leden en we zijn daarmee afhankelijk van de goede giften van donateurs. Zonder die inkomsten kunnen we gewoonweg geen herdenking organiseren. Daarom vragen wij u ons te helpen de herdenkingen mogelijk te blijven maken en ons te helpen om het verhaal van de Hellships verder te brengen. We hebben uw gift echt hard nodig! **Ieder bedrag is welkom op: NL 55 TRIO 0254815332 t.n.v. SHSJZ o.v.v. donatie 2023.**

We zijn hard bezig een manier te vinden om uw donatie eenvoudiger over te kunnen maken, via een QR-code of iDEAL, maar zover zijn we nog niet. Laat dat u er niet van weerhouden ons nu ruimhartig te steunen, zodat we volgend jaar en jaren daaropvolgend onze herdenking voort te zetten.

Het ga u goed! Alvast heel fijne feestdagen en een goed en vooral gezond 2023 gewenst namens het bestuur van de Stichting Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten